

A szociáldemokrata párt forradalmi eszközöket hirdet . . .

(A Szege tudósítójától.) Ezt a kijelentést tette tegnap délelőtt a szegedi királyi törvényszék egyik tárgyalótermében a királyi ügyészség egyik tagja. Egy királyi ügyész, akinek a fételes magyar törvényeket mindenkinél jobban kellene ismernie, a szociáldemokrata pártot nevezte olyan pártnak, amelynek nincs más célja, mint az állam és társadalmi rend fölforgatása és a tömegek forradalmosítása. A szegedi ügyészkar egyik tagja használta ezt a kifejezést, holott az ügyésznek kellene elsősorban tudnia, hogy az olyan egyesület, vagy párt, amelynek egyrészt huszonnégy tagja ül a parlament üléstermének padsoraiban, másrészt pedig belügyminiszterileg engedélyezett szervezetei törvényesen működnek, — nem lehet olyan párt, amelynek ne lenne más célja, mint az állam és társadalmi rend fölforgatása, illetőleg a tömegek forradalmosítása.

A szegedi törvényszék Wild Károly tanácsa tárgyalta tegnap délelőtt azt az ügyet, amelynek vádlottja Molnár János cipészsegéd volt, aki a szociáldemokrata párt szegedi csoportjának tagja. Az ügy előzményei még a múlt év telére nyulnak vissza, amikor is a szociáldemokrata párt választmányára ülést tartott és ezen az új pártvezetőség választását készítette elő. Többek felszólalása után Szedlicska Lajos akkori párttitkár szemrehányást tett a kerületi szervezetek régi vezető tagjainak, hogy nem keltik föl a tagok érdeklődését a mozgalom iránt és általában csak nagyon kevesen járnak el a pártgyűlésekre. Szedlicska a részvétlenségért a kerületi szervezetek vezetőségi tagjait tette felelőssé. A kerületi vezetőségek tagjai közül elsőnek Molnár János öreg cipészsegéd szólalt fel. Beszédében azt fejegette, hogy a részvétlenségért a pártvezetőség a felelős. A pártvezetőségnek kellene a nemlördődőséget megszüntetni.

— Fel kellene rázni a tagokat benutságukból — mondta —, forradalmosítani kellene őket . . .

E kijelentés elhangzása után a jelenlevő dektív figyelmeztette Molnár Jánost, mire Molnár azonnal bocsánatot kért és kimagyarázta elszólását. Kijelentette, hogy ő a munkások érdeklődésére érelette a kifejezést. A belső életre mondta és nem gondolt a forradalomra, mint tár-

sadalomellenes cselekményre.

Az elszólás miatt a királyi ügyészség az állam és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló rendelet 5. szakaszába ütköző vétséget látott fentforogni és ezért vádat emelt Molnár János ellen.

Wild Károly tanácsa tegnap tartotta meg ebben az ügyben a főtárgyalást és azon a vádat dr. Liszkay Loránt királyi ügyész képviselte, a védelmet pedig dr. Eisner Manó ügyvéd látta el. A személyi adatok bemondása után Molnár János kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mivel ő csupán a párt belső ügyeiről beszélt a vezetőségi gyűlésen és egy percre sem gondolt társadalmi kérdésekre, illetve forradalomra.

Dr. Liszkay Loránt ügyész tartotta meg ezután vádbeszédét. Kifejtette, hogy a szociáldemokrata párt fölforgató célokért harcol és forradalmi eszközöket hirdet. Ennek alapján Molnár János, mint a kerületi szervezet vezetőségének egyik tagja, az inkriminált kiszólásban nyilván forradalmi eszközök érdekében szolt. A vádat fenttartja, kéri Molnár János elítélését.

Ezúán dr. Eisner Manó tartotta meg védőbeszédét. Alaposan megindokolt és kiépített beszédében bizonyította, hogy a királyi ügyész álláspontja téves. Nem lehet a szociáldemokrata pártról azt mondani, hogy forradalmi eszközökkel harcol, nem lehet azt mondani egyrészt azért, mert a pártnak miniszterileg engedélyezett szervezetei törvényesen működnek, másrészt a nemzetgyűlésen huszonnégy szociáldemokrata képviselő foglal helyet. Hogyan lehetne elképzelni, hogy az a párt, amelyet a kormány is elismer és tagjai pártot képeznek a magyar parlamentben, fölforgató és forradalmi célokért küzdene. Védenca fölmentését kéri.

A bíróság ezután ítélethozatalra vonult vissza. Majd néhány percnyi tárgyalás után kihirdette ítéletét.

Molnár Jánost fölmentette a vád alól. Magdává tette a védelem álláspontját és megállapította, hogy a forradalmi kifejezés csupán elszólás, mert nem a társadalmi mozgalomra értette, hanem a párt belső életére szolt. Bűncselekményt nem lát fentforogni.

Az ügyész felebbezett.

Harminc százalékkal kevesebb egyetemi hallgató . . .

(A Szege tudósítójától.) A Kolozsvárról Szegegre helyezett Ferencz József-Tudományegyetemen a hivatalos beiratás befejeződött. A dékáni hivatalokban és a quaesturában már csak azok a hallgatók jelen/keznek színes származási ivekkel, akik nem iratkozhaltak be szeptember tizenketedikéig és a dékán engedélyével most iratkoznak be és ezenkívül azok a hallgatók, akik tandíjmentességért folyamodtak. A pótbeiratkozók száma azonban elenyészően csekély és így a szegedi alma mater falai között ismét a csend uralkodik, mint a nyári vakációs hónapok alatt. Néhány terminust kéri és jogász kószál csak a dékán hirdető táblái előtt, de a mezeti hadak a beiratkozással elvégezvén egész félévre szóló látogatásukat, ismét elvonultak.

A széles folyosók keramikockáin visszhangosan döngnek a léptek, az előadótermek bezárt ajtaja mögött ünnepélyes komolyság árad ki, a falakra aggatott képsorozatok fölött pedig elárvultan szomorkodik az emlékeztető felírás, az egyik oldalon „L'université de Kolozsvár”, a másik oldalon „L'université de Szege” . . .

A néma épület néma folyosóin szomorúságot terjesztenek ezek a képek, a kolozsváriak is, a szegediek is egyaránt. A kolozsvári képek ötven év elvesztett eredményeiről beszélnek, szinte páratlanul nagyszerű eredményekről, a kolozsvári szabad egyetem gyorsütemű fejlődéséről. A szegedi képek legfeljebb a tiszaparti város vendégszeretét dokumentálják, de mivel céljuk az összehasonlítás, a vendégszeretet jelentőségét eltorpít a visszaemlékezés.

Összehasonlítás . . . Ötven évvel ezelőtt, amikor megnyitott a Ferencz József-Tudományegyetem, az 1872—1873. tanév első felére 258, a második felére 233 hallgató iratkozott be. Az utolsó kolozsvári normális tanévben, 1918—1919-ben 2570 volt a beiratkozott hallgatók száma. Az első szegedi tanévben, 1920—1921-ben 1008-ra csökkent az első félévre beiratkozott

hallgatók száma, a második félévre 1289 hallgató iratkozott be. A következő tanévben 1007, illetve a második félévben 970 volt a hallgatók száma, a múlt tanévben ismét ezernél valamivel több hallgatója volt az egyetemnek, de ebben az évben szomorú, szinte katasztrófát sejtető visszaesés következett be. A beiratásokat ugyan nem zárták le még teljesen és így végleges adatok nem állnak rendelkezésünkre, de mivel az elkészettek és a tandíjmentességet kérő hallgatók száma nagyon elenyésző hányada lehet csak a rendes beiratkozás alkalmával felvett hallgatók számának, az eddigi eredményből nagyon szomorú következtetéseket kell levonni.

Eddig mindössze hatszáznyolcvan hallgató iratkozott be a szegedi egyetem négy fakultására az első éves golyákkal és a régi hallgatókkal együtt és ez harmincszázalékos csökkenést jelent. Az orvosi fakultás első félévére alig hatvan hallgatót vettek fel, a jogi fakultásra kilencvenet, ami megdöbbentő visszaesést jelent még az elmúlt év erősen csökkent adataival szemben is, hát még ha a kolozsvári szabad egyetem adatait hasonlítjuk a mostani adatokkal össze.

Az évről-évre növekedő visszaesésnek többféle oka van, illetve többféleképpen magyarázzák, annyi azonban bizonyos, hogy lenne a szegedi egyetemnek több hallgatója is, lényegesen több, ha nem helyezték volna kapujában el a magyar egyetemek hétfejtű sárkányát, a numerus clausus . . . A jelek pedig azt mutatják, hogy nem sokára elkövetkezik az idő, amikor a magyar egyetemek hétfejtű sárkánya megemészti önmagát, mert már ebben a most induló tanévben sem iratkozott be annyi hallgató a Ferencz József-Tudományegyetem fakultásaira, mint amennyire azt annak idején Haller István kontingentálta. A Ferencz József-Tudományegyetem tanácsa azonban tiszteletben tartja a törvények rendelkezéseit, amelyek ridegen megtiltanak

minden határdtlépést.

Fölkerestük dr. Veszprémy Dezsőt, az egyetem ezidei rektorát, aki a következőképpen indokolta meg a hallgatók számának feltűnő csökkenését:

— Szeretik általában a hallgatók számának csökkenését összefüggésbe hozni a hatvanezer koronás tandíjakkal. Igaz, hogy ez a tandíj kissé magas, de csak látszólagosan az, mert azok számára, akik teljes tandíjat fizetnek, elviselhető. A dolog ugyanis úgy áll, hogy a közalkalmazottak gyermekei huszezer korona tandíjat fizetnek, azok a szegénysorsu hallgatók pedig, akik jól tanulnak, tandíjmentességet kapnak, a hatvanezer koronás tandíj tehát csak a tehetősebbeket sújtja, illetve ezeket nem sújtja és így csak azokra teher, akik nem tudnak elfogadható tanulási eredményt felmutatni. A hallgatók megfogyatkozásának okát én a súlyos megélhetési és kereseti viszonyokban látom. A magára utalt egyetemi polgár nem kereshet annyit, amennyi fenntartásához és tanulmányi költségeinek fedezésére szükséges, tehát kénytelen abbahagyni az egyetem látogatását.

— A beiratkozásokról a quaestura jelentését még nem kaptam meg és így numerikusan nem tudom, milyen arányu a visszaesés. Azt azonban, hogy visszaesés van, tudom. Legnagyobb a visszaesés az orvosi fakultáson, ahol a tankönyvek rettenetes drágasága is visszaszorítja a hallgatókat. A múlt évben még az orvosi fakultás első évfolyamának több volt a hallgatója, mint a jogi fakultás első évfolyamának. Most azonban megváltozott a helyzet. Ugy tudom, hogy az új jogászok száma most nagyobb, mint az új orvostanhallgatóké. Ez is azt bizonyítja, hogy a súlyos megélhetési viszonyok okozzák a visszaesést. A joghallgatóknak ugyanis tanulmányaik mellett alkalmuk van bizonyos járvédelmező mellékfoglalkozások elvállalására, az orvostanhallgatók minden idejét azonban lefoglalják az előadások.

A Ferencz József-Tudományegyetemnek azonban mégis lehetett volna több hallgatója, mint amennyi van, mert a benyújtott felvételi kérvények száma jóval felülhaladja a felvett hallgatók számát. Az egyetem tanácsát azonban kötelezik Haller István törvényének rendelkezései és így számos diák hiába kopogtatott a szegedi alma mater kapuján. Az egyetem tanácsa nem nyithatott ajtót minden kopogtatásra . . .

Az egyetem néma folyosóin visszhangosan döngenek a léptek, az előadó termek bezárt ajtaja mögött ünnepélyes komolysággal árad elő a tudományok illúziója, a falakon lógó képek fölött elárvultan szomorkodik a két felírás: „L'université de Szege” és „L'université de Kolozsvár”. Összehasonlításra kényszerítenek az elvesztett Kolozsvár szabad egyeteme és a vendéglátó Szege egyeteme között, amelynek ajtajában még mindig ott gubbaszt a hétfejtű sárkány.

Kállay beszámolója a pénzügyi tanácsban.

A Országos Pénzügyi Tanács csütörtökön délelőtt Teleszky János elnökletével ülést tartott, amelyen Kállay pénzügyminiszter beszámolt a külföldön folytatott tárgyalásokról. Az ülésen részt vett Kállay pénzügyminiszteren kívül Lukács László volt pénzügyminiszter, Thöry Gusztáv kuriai elnök, Wlassics Gyula báró, a közigazgatási bíróság elnöke, Benedek Sándor, a bíróság másodelnöke, Frdih Zsigmond, Friedrich István, Simonyi-Semadam Sándor, Vargha Imre államtitkár és Eperjessy Sándor, a pénzügyi tanács jegyzője és a minisztériumok szakreferensei. A tanácskozás fél 11 órakor kezdődött és Teleszky János nyitotta meg. Elsőnek Kállay pénzügyminiszter szólalt fel s több mint egy óráig tartó beszédében ismertette a külföldi kölcsön ügyében Genfben folytatott tárgyalásait. A miniszter tájékoztatása felölelte az összes momentumokat, amelyek a külföldi kölcsön ügyében felmerültek. A pénzügyi tanács a miniszter nyilatkozatát meghallgatva, tudomásul vette, majd áttért a különféle vagyonváltási ügyek tárgyalására.

— 428 kilométer óránként. Ford William amerikai hadnagy megdöntötte a repülés gyorsasági világrekordját. Istelfieldben tegnap 428 kilométeres gyorsaságot ért el óránként.